

УДК 725.87

С. О. Ніканоров

*кандидат архітектури,**асистент каф. основ архітектури і архітектурного проектування КНУБА*

ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕРИТОРІЙ ПРИ ВОДНО-ТУРИСТИЧНОМУ КОМПЛЕКСІ ДЛЯ ЗАНЯТЬ ВОДНИМИ ВИДАМИ СПОРТУ І РОЗВАГ НА ВОДІ

Анотація: в статті розглянуто зонування територій для занять водними видами спорту і розваг при водно-туристичному комплексі.

Ключові слова: басейни, спортивно-розважальна зона, водно-туристичний комплекс, флотель, флотокемпінг.

Територія для занять водними видами спорту і територія для розваг на воді з басейнами та водними атракціонами тісно взаємозв'язана з водно-туристичним комплексом, організацією активного відпочинку людей та утворює спортивно-розважальну зону з єдиною вхідною групою приміщень і обслуговуванням. Без наявності добре обладнаної території для занять водними видами спорту неможлива організація активного відпочинку.

Флотель – плавучий готель (великий готель на воді). Спеціально обладнане судно із широким набором послуг для організації активного відпочинку, що включає: басейни, водні лижі, снасті для риболовлі, тренажерні зали, відеотеки, зали для конгресів та концертів, бібліотеки. У флотелі є приміщення для організації тимчасових офісів, засоби оперативного зв'язку: телефон, факс, розмножувальна техніка тощо. Флотель використовують з метою організації спеціалізованих подорожей, таких як бізнес-тури, конгрес-тури, тури з навчанням тощо.

В Україні визначені державні будівельні норми та правила, які регламентують проектування спортивних споруд (ДБН В.2.2-13-03). Однак, для будівництва споруд для водних розваг з розміщенням у них водних атракціонів в Україні поки що не розроблені норми на проектування, тому вітчизняним проектувальникам доводиться вивчати зарубіжні норми та рекомендації [6,7].

Усі споруди для водних видів спорту і розваг повинні мати допоміжні та господарські, адміністративно-службові та інші приміщення, а також місця для глядачів, зручні підходи та огороження, необхідну кількість роздягалень і душових, туалетів і умивальників, приміщень для зберігання навчального і тренувального спортивного інвентарю. Спортивно-розважальну зону електрифікують, радіофікують та оснащують пристроями для дистанційного управління.

До складу спортивно-розважальної зони можуть входити: яхт-клуб, водноспортивний клуб, станція для човнів, причали; майданчики для пляжного футболу, волейболу, бейсболу, софтболу; басейни для водного поло, сауни; облаштовані місця для риболовлі, підводного плавання, стрибків у воду.

По периметру земельної ділянки відкритих спортивних споруд слід передбачати вітро- і пилозахисні смуги деревних і чагарникових насаджень шириною 5 м з боку проїздів місцевого значення і до 10 м – з боку швидкісних магістральних доріг з інтенсивним рухом транспорту. По периметру окремих груп відкритих площинних спортивних споруд, що входять до комплексу, та відкритих ванн басейнів слід передбачати смугу чагарникових насаджень шириною не менше ніж 3 м.

Ділянки спортивних басейнів повинні захищатись від несприятливих вітрів, пилу, шкідливих промислових і транспортних викидів, добре інсолюватись і провітрюватись. Відкриті ванни та майданчики для підготовчих занять не повинні розташовуватись у першому ряду примагістральної забудови, а в разі її відсутності – відступати від червоної лінії забудови не менше ніж на 15 м за умови організації смуги зелених насаджень шириною 4 м. [6].

При плануванні спортивно-розважальної території повинно бути враховано взаємне розташування майданчиків для забезпечення можливості одночасного проведення занять на них.

Ігрові майданчики бажано розташовувати довгою стороною паралельно до поздовжньої осі всього ВТК або до меж ділянки. Таке розміщення поліпшує планування, є зручним для розпланування та експлуатації, дозволяє озеленити до 30 % території спортивної зони [1, 9].

Організація сучасної спортивно-розважальної зони в структурі ВТК видається складною та багатоаспектною проблемою, від вирішення якої залежить її зовнішній вигляд, стан навколишнього середовища, умови масового відпочинку людей.

Особливого значення набувають питання кількісної оцінки взаємозв'язків спортивно-розважальної зони з природним оточенням і методи архітектурно-ландшафтного аналізу ситуації як найважливішого елемента ландшафтного проектування [8].

У залежності від основного призначення басейни спортивно-розважальної зони розподіляються на купальні, навчальні (дитячі), спортивні та змішані. Такий розподіл, багато в чому, умовний, оскільки в останні десятиліття намітилася стабільна тенденція до багатоцільової експлуатації басейнів.

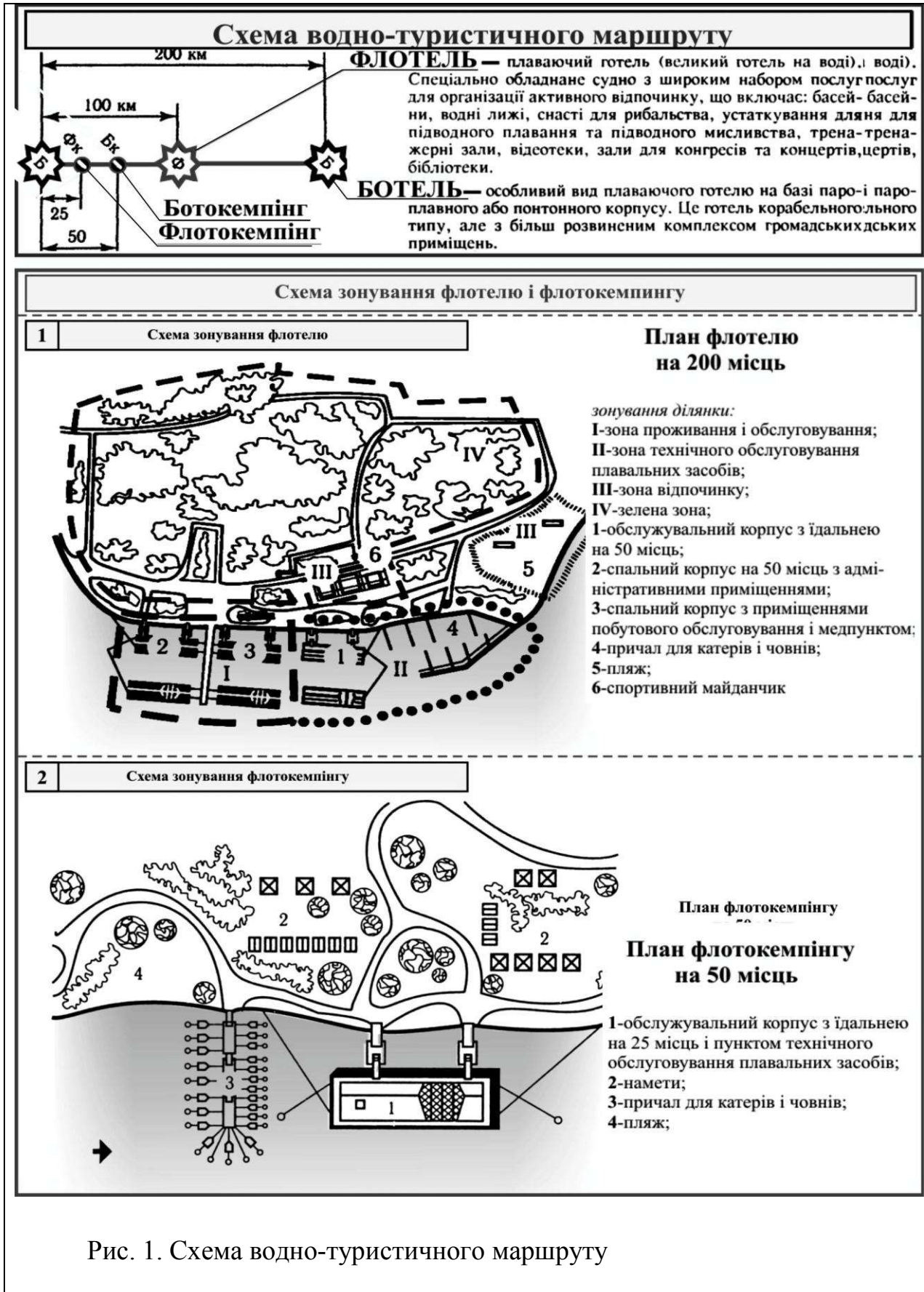

Рис. 1. Схема водно-туристичного маршруту

Купальні басейни мають, головним чином, оздоровчі цілі, пов'язані з обслуговуванням неорганізованих разових відвідувачів. Але і в цьому випадку разом з основною ванною масового купання, зазвичай влаштовують ванни для плескання та навчальні ванни для дітей.

Навчальні (дитячі) басейни використовуються для залучання дітей до води, навчання плаванню, для масового купання і розваг на воді, а також для занять у спортивних секціях і проведення змагань у період відпочинку у ВТК.

Спортивні басейни призначені для навчально-тренувальної роботи, проведення змагань, навчання плаванню та організованого оздоровчого плавання.

Змішані басейни – це або об'єднання в одному комплексі купальні та ванни для організації розваг на воді, спортивного і навчального плавання, або включення в акваторію купального басейну ділянок для навчально-тренувальної роботи та навчання.

З усіх видів басейнів багатоманітності функціональних вимог найбільше відповідають спортивні басейни. Вони з однаковим успіхом і найбільш стабільно здатні одночасно вирішувати оздоровчі, навчальні та спортивні завдання, бути постійною базою оздоровчої роботи, центром масового розвитку водних видів спорту та удосконалення спортивної майстерності [1, 2].

При ВТК у спортивно-розважальній зоні басейни поділяються на такі, що влаштовані на природних акваторіях (приморські), та штучні.

Басейни на природних акваторіях (приморські) являють собою, зазвичай, прості споруди, де на палях або понтонах укладені ходові містки, що відгороджують частину акваторії. Нетривалість літнього сезону, нестійкі метеорологічні умови, хвилювання моря, вітер дуже обмежують можливості їх експлуатації.

Штучні басейни, у порівнянні з басейнами на природних акваторіях, мають численні переваги, що полягають, головним чином, у більш високій санітарно-технічній культурі та стабільності експлуатації. Регламентована якість і температура води, мікрокліматичні та гігієнічні умови занять зробили штучні басейни основою розвитку водних видів спорту.

Штучні басейни, поділяються на відкриті, криті, комплексні і такі, що трансформуються.

Відкритий басейн – споруда, де основна ванна розташована на відкритому повітрі. За характером експлуатації відкриті басейни поділяються на сезонні (без підігрівання води) та цілорічні [4].

Критий басейн – будівля, в якій ванна або декілька ванн розташовані у спеціальних залах.

Комплексні басейни включають стаціонарні відкриті та криті ванни. У ряді випадків відкрита ванна поєднує спортивні та купальні функції.

Басейн, що трансформується – споруда, де, в залежності від пори року, шляхом трансформації огорожувальних конструкцій (покриття, стін) ванна може бути поперемінно відкритою або критою [3, 4, 5].

Спортивна територія при ВТК включає в себе організацію туристичних маршрутів.

Туристичні маршрути розрізняють:

– *за видами природного комплексу:* наземні, водні (рис. 1), повітряні, комбіновані;

– *за характером і способом пересування туристів* можуть бути маршрути: наземні – пішохідні, лижні, санні, кінні, мотовелосипедні, автобусні, залізничні; водні – веслові, вітрильні, моторні, теплохідні; повітряні – літакові, вертолітні, за допомогою дирижабля або аеростата;

– *за видом територіальної конфігурації* розрізняють маршрути лінійні, радіальні, кільцеві, петлясті, змішані (лінійно-радіальні, лінійно-кільцеві, радіально-петлясті);

– *за призначенням* розрізняють маршрути: культурно-пізнавальні, спортивно-оздоровчі та спеціалізовані (наприклад, маршрут весільної подорожі).

Граничні значення радіусів пересування протягом дня залежать від способу пересування на маршруті. Наприклад, пішохідні – 2,5 км; веслові – 30 км; велосипедні – 60 – 70 км; автомобільні – 200 – 300 км, що впливає на періодичність розміщення туристичних закладів на маршруті.

Лінійні, кільцеві, лінійно-кільцеві та лінійно-радіальні маршрути починаються і закінчуються головними туристськими закладами (туристські готелі – у місті; туристські бази – в передмісті, у туристичній зоні).

На радіальних, петлястих і радіально-петлястих маршрутах головними є, в основному, туристські бази.

У проміжних пунктах маршрутів можуть розміщуватись туристські станції, притулки, хижки.

При спортивно-розважальній зоні водно-туристичного комплексу (за умови наявності акваторії) можливе розміщення **флотелю і флотокемпінгу** (рис. 1).

Вибір типу туристського закладу визначається також способом пересування на маршруті. Для пішохідного маршруту головним туристським закладом є *туристська база*, проміжним – *притулок і хижка*; для автомобільного маршруту головними є *мотелі та кемпінги*, проміжними

можуть бути *трейлерні парки*; для водного маршруту головні – *ботелі*, проміжні – *флотокемпінги*.

Література

1. Кистяковский А.Ю. Проектирование спортивных сооружений. – М.: Высшая школа, 1980. – с. 188-249.
2. Неферт Э. Строительное проектирование: Пер. с нем. – М.: Стройиздат, 1965. Т. 2 – С. 369–378.
3. Спортивные сооружения. Проектирование и строительство / Под ред. Р. Вершило: Пер. с польск. – Варшава: Аркады, 1968. – С. 70, 72, 201–227, 361–364, 367–400.
4. Фельдман-Бабак Т.П. Открытые искусственные бассейны для плавания. – 2-е изд. – Киев: Будівельник, 1963. – 150 с.
5. Спортивные сооружения: материалы для проектирования и строительства / Под ред. В.Е. Быкова и А.И. Опочинской. – М.: Госстройиздат, 1963. – С. 158–203.
6. Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди. ДБН В.2.2.-13-2003. К.: Держбуд України, 2004. – 102 с.
7. Ясный Г.В. Спортивные сооружения XXII Олимпиады. – М.: Стройиздат, 1985. – 406 с.
8. Резников Н.М. Комплексные спортивные сооружения. – М.: Стройиздат, 1975. – С. 298–357.
9. Николаенко А.В. Спортивные сооружения. – М.: Просвещение, 1976. – С. 165–180.

Аннотация

В статье рассмотрено зонирование территорий для занятий водными видами спорта и развлечений при водно-туристическом комплексе.

Ключевые слова: бассейны, спортивно-развлекательная зона, воднотуристический комплекс, флотель, флотокемпинг.

Annotation

The article deals with zoning for water sports and entertainment with a water-tourist complex.

Keywords: swimming pools, sports and entertainment zone, a water-tourist complex, Floatel, flotokemping.